

I krigens første fase var de norske legionærer på offensiven sammen med de tyske og finske tropper. Siden ble det annerledes.

Først noen generelle fakta.

Det er vanskelig å fastslå hvor mange nordmenn som deltok i krigen på tysk side. I Aschehougs store standardverk «Norge i krig» fra 1985 er tallet noe diffusert angitt å være fem tusen. Kilder Halden Arbeiderblad har adgang til fastslår over seks tusen. Vi tror det er riktig å holde seg til dette tallet. Og praktisk talt alle opererte på det vi ved en fellesbetegnelse kan kalle Østfronten - som strakk seg fra Ishavet helt til Svartehavet.

HVER FJERDE ØSTFOLDING FALT

Tapsprosenten var meget stor. En registrering som nå er foretatt har «telt til 901». I Aschehougs verk er tallet oppgitt til ca. 1000. Når vi sier at nær ett tusen nordmenn mistet livet i tjeneste på tysk side, så er vi på den sikre side.

For Østfold var tapstallene høyere enn ellers i landet. Det er

fra vårt fylke registrert 444 frontkjemper og andre i tysk tjeneste - og 101 er rapportert omkommet. Det vil si at nesten hver fjerde østfolding mistet livet.

HALDEN

I boka «Grensland i ufredsår» fra 1985 er også inntatt en fortegnelse over de fra Halden som mistet livet på tysk side under krigen. I virkeligheten vil det si årene 1941-1945.

Vi gjentar ikke noe fra denne liste så lenge det ikke er fremkommet supplerende opplysninger. Det er imidlertid kommet til en del nye navn. Vi synes det er av historisk interesse å føye disse til den mer eller mindre halvoffisielle oversikt i boka fra 1985.

NYE NAVN

Arnold Paul Altmann er registrert som hjemmehørende i Berg. Falt ved Leningrad 15. mars 1942.

Harry Karl Sydeng, født 29.

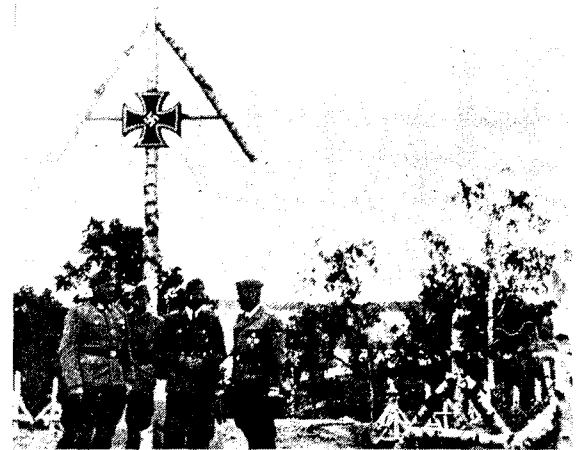
Hundre frontkjemper fra Østfold falt på Østfronten

103370

Halden Arbeiderblad har i flere artikler både i 1988 og tidligere i år belyst situasjonen for dem som var på det vi kalte «den annen side» i tidsrommet 1940-1945. Etterat de russiske arkiver i fjor og i år er åpnet, er ytterligere opplysninger kommet for en dag.

Også frontkjemper fra Østfold deltok i Skikompani Norge. Her et skilt fra kompaniets hovedkvarter ett eller annet sted på østfronten. Legg merke til både SS-emblet og birkebeinermotivet.

Det ble opprettet kirkegårder for dem som falt på den russiske fronten. Det ble mange av dem etter hvert. Her en kirkegård for norske legionærer, SS-Friedhof i Krasnoje Selo. Bildet, hentet fra Aschehougs verk «Norge i krig», er kanskje noe utydelig. Mannen som er nummer to fra høyre er Norges diktator under den annen verdenskrig, Reichskommissar Josef Terboven.

juli 1927, sønn av overlege ved Halden sykehus, falt ved Modlin 1. februar 1944 - altså bare sytten år gammel.

Lars Erik Guttormsen, opprinnelig fra Sørhalden, flyttet fra Halden 1938-39, men er oppgitt som hjemmehørende her. Falt 17. februar 1944.

Aage Emil Arild, Halden, født 1. oktober 1902. Opprinnelig fra Hvaler. Han ble tatt til fange av russerne og frigitt i 1945. Men omkom høsten 1945. En rapport sier han døde på jernbanestasjonen i Stuttgart, det er også opplyst at han døde i Wien.

Sykesøster, frøken Gunnerussen, fornavn ukjent, drept under bombeangrep på Hamburg.

SUPPLEMENT

Vi tar med noen ekstra opplysninger om personer som mistet livet og som tidligere er omtalt i «Grensland».

Sykepleierske Ruth Lie Olsen omkom under flyangrep på på Wien 10. september 1944 og er gravlagt på Central Friedhof i

Wien.

Løytnant Leif Kjølén født 7. desember 1919, tatt til fange av russerne i 1944. Døde i fangenskap i Breslau 5. oktober 1945.

John Johansen, født 16. juni 1923, falt ved Warszawa 14. oktober 1944

A.J.

Tre Marker-legionærer mistet livet 1941-45

Etterat de russiske krigsarkiver nå er åpnet, har man fått mer visshet om hva som skjedde med en del norske frontkjemper. De som ble registrert som «savnet».

Det har man kunnet gjøre nå femti år etter kampene på Østfronten. Halden Arbeiderblad har fått viten om noe av dette. Vi tar her for oss skjebnen til tre

frontkjemper fra Marker.

Alf Gerhard Dahl med adresse Ørje er født 29. april 1919. Han meldte seg til fronttjeneste og var med i kampene ved Leningrad.

Her ble han overrasket av en russisk patrulje på selve julaften 1943. Dahl ble tatt til fange og satt i russisk fangenskap og frigitt 3. august 1945. Altså like etter

krigen sluttet.

Han nådde imidlertid ikke hjem. Av ukjente grunner var han i Romania, sannsynligvis sterkt avkreftet. Han døde i Arad i Romania 22. oktober 1945 og er gravlagt der.

Arne Norman Kristiansen med adresse Ørje er født 12. januar 1920. Han meldte seg til tjeneste i Den norske legion alt i juli 1941. Også han var i tjeneste ved Leningrad og falt ved et sted som heter Unitsk 16. april 1942.

Torkil Krog fra Kroksund er født 19. desember 1912. Han gjorde også tjeneste på Leningrad-fronten og falt 19. oktober 1942.

Foruten disse er det registrert ytterligere to frontkjemper fra Marker. Den ene hadde store hodeskader etter sin fronttjeneste. De er begge avgått ved døden for noen år siden

A.J.

En ekstrem kulde gjorde den grusomme krig på Østfronten enda grusommere.